

Anna Gavalda

35 kiló
remény

MAGVETŐ

BUDAPEST

A mű eredeti címe
35 kilos d'espoir

© Bayard Éditions Jeunesse, 2002

Az Agence de l'Est irodalmi ügynökség
hozzájárulásával

Fordította
N. Kiss Zsuzsa

Hungarian translation © N. Kiss Zsuzsa, 2009

Nagypapinak és Marie Tondalier-nek

Utálok suliba járni.

Az égadta világon semmit nem utálok így.

És ezzel még keveset mondtam.

Rámegy az életem.

Hároméves koromig, ki merem jelteni, boldogan telt az életem. Igazából már nem emlékszem, de azt hiszem, jól elvoltam. Játsoztam, megnéztem *A kis barna maci* DVD-met tízszer egymás után, rajzoltam, ezer történetet kitaláltam Haspókról, a plüsskutyámról, akit imádtam. Anyám szokta mesélni, hogy órák hosszat elő se jöttem a szobámból, benn szövegeltem magamnak. Ebből szűröm le, hogy boldog lehettem.

Abban a korszakomban mindenkit szerettem, és azt hittem, mindenki szereti

egymást. Aztán három és fél éves koromban, bumm, beírtak.

Úgy rémlik, első reggel még nagyon készségesen vonultam el. A szüleim nyilván az agyamat mosták egész nyáron: „Jajdejó, hogy ilyen nagy vagy már, és járhatsz arra a gyönyörű helyre!” „Nézd csak, itt ez a remek hátizsák, ebben hordhatod a holmidat!” Ment a nagy ugyulugugyulu... Rémlik, hogy nem is sírtam. (Kíváncsi természet vagyok. Azt hiszem, látni akartam, milyenek ott a játékok, milyen legójuk van...) Rémlik, hogy el voltam ragadtatva, otthon jól beebédeltem, aztán meg sem álltam a szobámig, hogy elmesélhessem Haspóknak, milyen remekül telt a délelőtt.

Ó, ha a jövőbe látok, kiélveztem volna ezeket az utolsó boldog pillanatokot, mert onnantól jóvátehetetlenül kisiklott az életem.

- Gyerünk - mondta anya.
- Hová?
- Hová, háová... Hát be. -Nem.
- Tessék?
- Nem megyek többet.
- Vagy úgy... Miért?

- Mert már voltam, körülnéztem, ennyi elég belőle. A szobámban meg annyi dolgom van. Megígértem Haspóknak, hogy feltalállok neki egy különleges gépet, hogy kikaparhassa vele az ágyam alól az összes odatemetett csontját, nem érek rá.

Anya letérdelt mellém, én a fejem ráztam.
Anya erősködött, én elkezdtem bógni.
Anya fölemelt, én elkezdtem üvölteni.
Erre megütött.

Először életemben.

Bizony.

Hát így kezdtem én közösségbe járni.

Elkezdődött a rémálom.

Ezt az ügyet a szüleim kismilliószer előadták már a fülem hallatára. A barátaiknak, a tanítónőknek, a tanároknak, a pszichológusoknak, a logopédusoknak, a nőnek a pályaválasztási tanácsadóban. És minden alkalommal belém nyilallt, hogy örökre adósa maradtam Haspóknak a csontdetektorral.

Most tizenhárom éves vagyok és hatodikba járok. Na ez az. Hoppá. Máris elmagyarázom, fölösleges az ujjatokon kiszámolni. Kétszer buktam: először még az elején, a felsős előkészítőben, másodsor hatodikban.

Képzelteritek a cirkuszt otthon az iskola miatt... Anyám sír, apám ordít velem, vagy fordítva, anyám ordít, apám hallgat konokul. Kikészülök ezektől a jelenetektől, de mit tehetnék ilyenkor? Mit mondhatnék nekik? Semmit. Semmit, mert ha kinyitom a szám, akkor szabadul csak el igazán a pokol. Rákezdik, mint a papagáj: „Igyekezz!”

„Igyekezz!”

„Igyekezz!” „Igyekezz!” „Igyekezz!”
„Igyekezz!”

Jól van, megértettem! Nem vagyok teljesen kretén, álljon meg a menet. Igyekeznék én, csak nem jön össze, ott a gond. Nekem mintha kínaiul papolnának az iskolában. Egyik fülelen be, a másikon ki. Elhurcoltak kismillió orvoshoz, vizsgálják ki a szememet, a fületem, sőt az agyamat. És iszonyatos időpocsékolás után mit állapítottak meg az okosok? A koncentrációval van

problémám. Nekem mondják! Én pontosan tudom, mi a bajom, ha bárki kérdezné. Nekem nincs problémám. Egy szál se. Közöm sincs az egészhez.

Nincs közöm az egészhez. Pont.

Egyetlenegy boldog évem volt az iskolában, a felsős előkészítőben, egy Marie nevű tanítónő osztályában. Őt, amíg élek, nem felejttem el.

Így visszagondolva szerintem Marie azért ment tanítónőnek, hogy ne kelljen abbahagynia, amit a legjobban imád az életben, vagyis csinálgatni, kiötölni, fabrikálni mindenfélét. Meglátnom és megszeretnem egy pillanat műve volt. Első nap első reggel. Maga varrta a ruháját, maga kötötte a pulcsiját, maga gyártotta a bizsuit. Nem volt nap, hogy ne vihettünk volna haza valamit: kartonpapír-sündisznót, cicát tejesüveggel, dióhéjba foglalt egérkét, rajzot, festményt, kollázst... Nála nem csak anyák napja előtt agyagoztunk. Mindig mondta, attól eredményes egy nap, ha a végén fel tudunk mutatni valamit. Így visszagondolva szerintem az összes későbbi keserűségemet ez a boldog év okozta, mert ráébresztett egy pofonegyszerű tényre: a világon mindennél

jobban érdekel a kezem, meg az, hogy mi mindent készíthetek vele.

Marie-ra visszatérve, tudom, mit köszönhetek neki. Többé-kevésbé túrhető előkészítő osztályt. Mert ő megértette, kivel van dolga. Tisztában volt vele, hogy sírhatnékom lesz, ha le kell írnom a nevemet, a fejem olyan, mint a szita, és a hangos összeadástól a hideg futkos a hátamon. Év végén, utolsó nap odamentem hozzá elbúcsúzni. Gombóc volt a torkomban, alig jött ki rajta hang. Átnyújtottam az ajándékomat, szuper írószertartót, külön-külön fiókkal a gemkapcsoknak meg a rajzszegeknek; a radírnak is megvolt a helye. Órákba telt, mire megterveztem, szépre csináltam. Láttam Marie-n, hogy mennyire örül, és ugyanúgy meg van illetődve, mint én.

- Én is hoztam neked valamit, Grégoire - mondta.

Egy vastag könyvet.

- Jövőre átkerülsz a nagyokhoz, Daret tanárnő osztályába, ahol nagyon szorgalmasnak kell lenned - folytatta. - Tudod-e, miért?

A fejem ráztam.

- Hát hogy végig tudd olvasni.

Odahaza rögtön kértem anyát, hogy olvassa fel a könyv címét:

- *A kis ezermester. Mennyi kacat!*

Daret tanárnőt utáltam. Utáltam a hangját, a hülyeségeit, a szemétkedését, hogy kivételez. Az olvasás attól még összejött, mert meg akartam csinálni tojásos dobozból a vízilovat a 124. oldalról.

Az előkészítő bizonyítványomba Marie azt írta:

„A feje fogékony, a keze angyali, a szíve óriási. Nem csekélység!”

Életemben először és utoljára fordult elő, hogy a tanár nem húzta rám a vizes lepedőt.

*

Egyébként is rengeteg emberről tudom, hogy nem repes a bejárásért. Ha titeket kérdeznék, „Szeretitek-e a sulit?“, mit szólnátok? Ráznátok a fejeteket, hogy kérdés ez egyáltalán? Csak a güzük mondják, hogy igen, meg a nagyokosok, akik a kisujjukból ráznak ki mindent, és reggelente sportból járnak be, meggyőződni, hogy milyen pengék. Na de egyébként... Ki szereti ezt *igazából*?

Senki. Ki utálja ezt *istenigazából*? Nincs tolongás itt se. Azaz-hogy vannak ilyenek. A magamfajták, akikre rásütik, hogy agyatlanok, a hasfájósok.

Nekem felpattan a szemem egy órával azelőtt, hogy szólna a vekkerem, az alatt az óra alatt egyre jobban begorombul a hasfájásom. Mikor aztán ki is kell szállnom a galériaágyamból, már olyan beteg vagyok, mintha hajó dobálna az óceáni viharban. Emberkínzás a reggeli, egy falatot se bírnék lenyelni, de anyám rám száll, hát elszopogatok pár babapiskótát. A buszon a fájós hasam kőkemény labda lesz. Ha összefutok a haverokkal és a *Zelda* kerül szóba, kicsit jobb, a labda icipicit leereszt, de ha nincs társaságom, kiszorítja belőlem a szuszt. A legrémesebb belépni az előcsarnokba. Az iskola szaga a halálom. Múlnak az évek, változnak a helyszínek, de a szag egyforma. Kréta- meg gumitalpszag keveréke, torkon ragad, dübörög a szívem tőle.

A labda négy óra tájt eltűnedezik, és hírehamva sincs, mikor újra benyitok a szobámba. Mikor a szüleim is hazaérnek, és faggatni kezdenek, milyen napom volt, és feltúrják a táskámat a leckefüzetért meg az

üzenőfüzetért, megint visszajön, de nem olyan vészesen, mert az ő balhézásaikhoz már hozzászoktam.

Még hogy hozzászoktam, dehogy, hazugság... Képtelen vagyok megszokni. Egymást érik a balhék, és én nem bírok rálegyinteni. Eléggé kínos. Már nem vesznek meg egymásért a szüleim, összeveszniük muszáj minden áldott este; azt sem tudják, hol kezdjék, hát ott vagyok ürügynek én, a pocsek jegyeimmal. Hol egyikük, hol másikuk tehet mindenről. Anyám felrója apámnak, hogy sose foglalkozott velem rendesen, apám meg visszavág, hogy anyám a hibás. Mert piszkosul elkapatott.

Tele a hócipóm, telidestele...

Annyira tele van, hogy el se hiszitek.

Ilyenkor belülről eldugaszolom a fülem, és csak arra koncentrálok, amit éppen bütykölök: úrhajót Anakin Skywalkernek legóból, vagy fogpasztatubus-kinyomót Meccanóból, vagy Kapla-építőkockából óriáspiramist. Aztán a gyilkos házi feladaton a sor. Ha anyám segít, a végére mindig elsírja magát. Ha apám, a végére mindig én sírom el magamat.

Kitálalok itt nektek, de nehogy azt higgyétek, hogy a szüleim szemetek, vagy hogy rosszat akarnak nekem, dehogy, dehogy, klasszak, jó, túlzás, hogy klasszak... Normálisak alapvetően. A sulis tesz tönkre mindent. Azért is írtam be a lecke füzetbe tavaly csak a felét annak, amit feladtak, hogy elejét vegyem a balhéknak meg ezeknek a gyötrelmes közös estéknek. Ez volt az egyetlen oka, de tényleg, mégse mertem elmondani az igazgatónőnek, mikor ott álltam előtte bölgve az irodájában. Ilyen marhaságot.

Egyébként meg jól tettem, hogy befogtam a szám. Megértett volna egy hangot is az a pökhendi tyúk? Kötve hiszem, mert egy hónapra rá kicsapott.

A tesi miatt.

Tény, majdnem annyira utálok a tesit, mint a sulit. Kevésbé, de csak icipicivel. Mibe, hogy ha meglátnátok, máris értenétek, miért nem fekszik nekem a tatami! Nem vagyok se túl magas, se túl izmos: mintha tetőtől talpig gumicukorból lennék.

Néha csípőre tett kézzel odaállok a tükör elé, és kidüllesztmem a mellkasom. Megdöbbenek mindig, tisztára, mint a giliszta

a testépítőszalonban, vagy mint Asterix, a légiós, a filmgyári öltözőben: az emberek azt hiszik, mokány figura, de mikor kiveckelődik az állatbőrből, egyszázból kis mitugrász. Ahányszor csak a tükörképemet nézem, a jó gall jut eszembe.

Na hagyjuk, nem verhetem a fejemet a falba mindenért, időnként muszáj játszani az eszem, különben tényleg becsavarodnék. És tavaly a tesin játszottam az eszem. Most, írás közben is fülig szalad a szám... Mert Berluron tanárnőnek és az ő nagyszerű tesióráinak hála, úgy szétröhögtem az agyam, mint még soha.

A kezdet:

- Dubosc Grégoire - szólított a tanárnő, és közben legyezte magát a naplóval.

- Jelen.

Tudtam, megint el fogom bénázni a cigánykereket és kinevetnek. Fohászkodtam, hogy essünk túl rajta.

Kiléptem, a többiek már vihorásztak.

De ezúttal nem azon, hogy milyen nyámnyila vagyok, hanem a mezemen. Otthon felejtettem a cuccom, már harmadszor a

félévben, és kölcsönvettem Benjamin bátyját, hogy ne kapjak büntít. (Annyit szedtem össze egy év alatt, mint ti egész életetekben!) Csak azt nem tudtam, hogy Benjamin bátyja a borsókonzervről ismert Zöld Óriás klónja, egykilencven magas.

Szóval előtámítottam XXL-es melegítőben meg negyvenötös cipőben. Kell-e mondanom, hogy hálásan fogadtak...

- Mi ez a maskara? - ordított rám Berluron anyó.

Adtam a hanyag eleganciát:

- Rejtély ez az egész, tanárnő, múlt héten még jól állt... Egyszerűen nem értem...

- Dupla előrebukfenc zárt lábbal.

Már az első hajmeresztően idétlenre sikerült, az egyik cipőt is elhagytam. Hallottam, derül az egész társaság, a kedvükért megcsináltam a másodikat is, és a plafonig röpítettem a másik csónakot.

Míg tápászkodtam, villogtattam az alsógatyám, lecsúszott rólam a melegítőnadrág. Berluron tanárnő pulykavörös volt, az osztály fetrengett a röhögéstől. És míg itta a fülem, valami bekattant, mert egyszer az életben nem a kárörömöt hallottam belőle, állati jó volt, mint a cirkuszban, azon az órán döntöttem el, hogy én leszek a tesibohóc.

Hülyülni fogok Berluron tanárnőnek. Amikor röhögtetünk másokat, megmelegsik a szívünk tája, aztán már olyan, mint a drog: minél nagyobb a röhögés, annál jobban hajtod.

Berluron tanárnő annyiszor írt be nekem, hogy tele lett az üzenőfüzet. Végül miatta csaptak ki, de nincs harag. Neki köszönhetem, hogy az iskolában kicsit boldog, kicsit hasznos is lehettem.

Hihetetlenül bejött, az tény. Előzőleg senki se hívott a csapatába, merthogy nulla vagyok, utána meg összevesztek rajtam, mert a hülyülésemtől az ellenfél azt sem tudta, hol áll a feje. Emlékszem még, mikor először beraktak a kapuba... Kivert a víz... Ha jött a labda, én neki a hálónak, hozzá pániküvöltés, mint majom a dzsungelben, bedobásnál meg tutira összehoztam az öngólt.

Sőt, egyszer előrevetődtem a labdáért. Persze elhalászták előlem, de fölkeléskor tele volt a szám füvel, és múztam. Aznap Karine Lelièvre-nek elázott a bugyija, én meg benn kukurolhattam plusz két órát... De ennyit bőven megért a hecc.

A lólengés miatt csaptak ki. Az benne az állati, hogy egyszer az életben nem is produkáltam magamat. Fel kellett pattanni a

dögre úgy, hogy elkapjuk a fogantyúkat, és amikor sorra kerültem, elbénáztam és iszonyúan bevertem a... a... a tudjátok mimet. Laposra döngöltem, na. A többiek persze azt hitték, hogy röhögtetni akarom őket, azért vonyítok, a Berluron rögvést a diri néni színe elé terelt. Kétrét görnyedtem a fájdalomtól, de nem sírtam.

Nem szereztem meg nekik ezt az örömet.

A szüleim se hittek nekem, és mikor felfogták, hogy egyszer s mindenkorra röpültem, nagy fesztivált rendeztek. Összhangban ordítottak egyszer az életben, tiszta szívből.

Mikor végre hagytak visszamenni a szobámba, magamra csuktam az ajtót és leraktam a seggem a padlóra. „Kettő közül választhatsz – mondtam magamnak – : fölmászol az ágyba, elsiratod magad, mert az életed taccsra ment, és legjobb nyomban elpatkolnod. Vagy fölkelsz innen és összeütsz valamit.” Aznap este egy szörnyeteget fabrikáltam mindenféle szir-szARBól, amit egy építkezésről gyűjtöttem be, és elneveztem *Berlurondának*.

Nem valami nagy szám, elismerem, de nekem használt legalább annyit, hogy nem taknyoztam össze a párnám.

*

Egyvalaki tudott volna megvigasztalni, a nagyapám. Nincs ebben semmi meglepő, mert Léon apóm mindig meg tudott vigasztalni, mióta kilátszom a földből és beereszt a sufnijába.

Élek-halok Léon apóm sufnijáért. Nekem az a menedék, az Ali baba barlangja. Mikor a nagymama már kicsit túlteng, összenézünk, és apóm odasúgja: „Grégoire, lelépünk egy kicsit Léonlandba?”

És kisomfordálunk nagymama nyilai elől:

- No szép! A kicsit is beleviszed!

Apó a vállát vonogatja, és azt mondja erre:

- Bocsánat, Charlotte, bocsánat. Csak merengni megyünk ki, Grégoire meg én.

- Szabad tudnom, miről?

- Én a múltamról, Grégoire a jövőjéről.

Nagymama hátat fordít azzal, hogy hallani se bírja az ilyen beszédet. Nagyapám erre mindig megkérdezi:

- Szívem, fülészeti szűrés?

Léon apóm ugyanolyan szenvedélyes barkácsoló, mint én, csak őneki még esze is van. A suliban pedálozott, mindenben ő volt a legjobb; de mesélte egyszer, hogy vasárnap egy szalmaszálát se tett keresztbe („Miért? – Na miért, mert nem volt kedvem!”). Ő volt a csúcs matekból, irodalomból, nyelvtanból, latinból, angolból, töriből, mindenből az égvilágon! Tizenhét évesen fölvtették a Műegyetemre, a leghúzósbabra egész Franciaországban! Utána hatalmas építkezései voltak, hidak, autópálya-csomópontok, alagutak, duzzasztógátak. Mikor faggatom, hogy pontosan mi volt a dolga, rágyújt és fennhangon tűnődik:

– Hát nem is tudom. Mindig kifogott rajtam, hogy összefoglaljam... Mondjuk úgy, hogy odaadták a terveket, és kikérték a véleményem: megáll a lábán ez az akármí, vagy összedűl?

– Ennyi?

– Ennyi, ennyi – nem olyan csekélység ez, fiacskám! Ha rábólintasz, és a gát mégis átszakad, nagy hülyét csináltál magadból, hidd el!

A nagyapám sufnijában olyan boldog vagyok, mint sehol másutt. Pedig semmi különös: sufni deszkából, hullámpalából a kert végében, télen meg lehet fagyni, nyáron

hőgutát kap az ember. Minden alkalmat megragadok, hogy odamehessek. Barkácsolni, szerszámot kölcsönkérni, faanyagért, nézni Léon apómat munka közben (most egy étteremnek csinál bútort méretre), kérdezgetni, vagy csak úgy. Csak az örömet, hogy úgy érezhetem, a helyemen vagyok. Imént meséltem, hogy az iskolaszagtól hányingert kapok; hát az ittenivel meg nem tudok betelni, maga a boldogság. Kátrány, gépszír, villanyradiátor, forrasztópáka, műgyanta, bagó és még mi minden. Valami fenséges. Egyik nap elhatároztam, lepárlom *Sufniparfüm*nek. Hogy beszívhassam, mikor ver az élet.

Mikor megtudta, hogy az előkészítőn buktam, Léon apóm a térdére ültetett és elmesélte a nyúl meg a teknősbéka történetét. Jól emlékszem még, milyen volt hozzá bújni, milyen simogató volt a hangja.

- Felfogtad, öregem, hogy emberfia egy lyukas garast nem tett volna a fránya teknőcre, mert olyan lassú... És mégis ő győzött! És tudod, miért győzött? Mert helyén volt a szíve, és nem hagyta magát! Te is ilyen vagy, én tudom! Láttam ám, hogy képes vagy órák hosszat fúrni-faragni... Teknőc vagy, nekem elhiheted!

- De az iskolában sose az a feladat, hogy fúrjunk-faragjunk! - zokogtam neki. - Mindig olyasmi, amit lehetetlen megcsinálni!

Mikor megtudta, hogy hatodikban buktam, már más húrokat pengetett.

Elmentem hozzájuk, ahogyan szoktam, és nem fogadta a köszönésemet. Némán ettünk, és a kávé után is maradt a helyén.

- Léon apó?

- Mit akarsz?

- Megyünk a sufniba?

- Nem.

- Miért nem?

- Mert anyád elmondta a rossz hírt.

- ...

- Én egyszerően nem értelek. Utálok az iskolát, de mindent elkövetsz azért, hogy minél tovább ott fogjanak...

Nem feleltem semmit.

- Nem lehetsz ennyire tökkelütött! Az vagy? - vágta oda nyersen.

- Az.

- Ettől jön rám az idegroham! Ó persze, a legegyszerűbb kijelenteni, hogy nulla vagyok, és széttárni a kezedet! Ó persze! Így akarta a sors! El vagyok átkozva, sima ügy! No és hogyan tovább? Tervek? Elindulsz visszafelé, újra az ötödik, újra a negyedik, satöbbi, hogy aztán harmincéves korodra esetleg kiköhögöd az érettségit?

Egy párna csücskét babráltam, nem mertem fölnézni.

- A fenébe, tényleg nem értelek. Az öreg Léont mindenestre felejtsd el. Nekem egy ember ne vágja a gyeplőt a lovak közé! Hagyjanak békén a bohócok, akik sajnáltatják magukat! Akik fegyelemsértésért kapnak útilaput! Téboly! Kicsapás, osztályismétlés. Bravó! Gyönyörű! Gratulálok! Voltam olyan hülye, hogy mindig kiálltam melletted!... Mindig! Folyton fűztem a szüléidet, hogy bízzanak benned, mentegettek, buzdítottalak! Ide hallgass, kis haver: boldogtalannak lenni sokkal könnyebb, mint boldogulni, márpedig én ki nem állhatom, ha valaki beéri a könnyű megoldással, ki nem állhatom a siránkozókat! Boldoguljál, a teremtésit! Tegyéél a boldogságodért!

És rájött a köhögés. Berohant nagymama, én meg söpörtem kifelé.

A sufniba mentem. Irtóra fáztam. Egy ócska kannára kucorodtam, és végiggondoltam, hogyan vehetnem kézbe az életemet.

Összeraktam volna én alapból az egész mindenséget, de volt egy bökkenő: se terv, se minta, se munkamenet, se anyag, se eszköz, se semmi. Csak mázsás kő a szívemen, sírni se hagyott. A kiskésemmel véstem valamit a nagyapám munkapadjára, aztán dobantottam köszönés nélkül.

*

Odahaza a balhé elhúzódott, zajosabb, nyomasztóbb volt a szokásosnál is. Június végét tapostuk, és hallani sem akartak rólam másik iskolában szeptemberre. A szüleim a hajukat tépték, marták egymást. Tomboltak. Én meg mentem össze napról napra. Bemeséltem magamnak, hogy ha egészen kicsire összehúszom magam, úgy csinállok, mintha ott se lennék, talán tényleg meg is szűnök a végére és onnantól gondom egy szál se.

Június 11-én vágtak ki. Kezdetben otthon lézengtem napestig. Délelőtt bámultam a TV5-öt vagy a Tévéshopot (elképesztő cuccokról zengedeznek ott), délután a régi képregényeket nyálaztam át vagy tovább

raktam a Fanny nénémétől kapott ötezer darabos puzzle-ömet.

De hamar besokalltam. Kezdenem kellett a kezemmel valamit. Körülnéztem a házban, mi javítani való van. Anyám folyton kiakadt a vasalás miatt, az volt a vágyálma, hogy ülve csinálhassa. Napirendre tűztem a kérdést.

Leszedtem a deszkát az állványról, ami miatt nem lehetett melléje ülni, kiszámoltam a magasságot és négy falábra rögzítettem, mint egy rendes íróasztalt. Aztán fogtam egy ócska zsúrkocsi görgőit, amiket előző héten a szemközi járdán zsákmányoltam lomtalanításkor, és rászzereltem egy kimustrált székre. Sőt, a vasalótartóra is gondom volt, mert anyám új vasalóra tért át. Vett egy gőzölős Moulinexet, és úgy gondoltam, ahhoz nem elég stabil az addigi. Két napig mással se foglalkoztam. Aztán a fűnyíró motorját vettem elő. Darabjaira szedtem, kipucoltam, újra összeraktam. Apám hitetlenkedett, de én biztos voltam benne, hogy kár visszavinni, csak az a baja, hogy elkoszolódott.

Aznap a vacsoránál oldottabb volt a hangulat. Anyám melegszendvicset csinált, a kedvencemet, hálából, apám meg nem kapcsolta be a tévét.

Ő vitte a szót.

- Attól kell falramászni, hogy igenis szorult beléd tehetség... De hogyan segítsen neked az ember? Utálod az iskolát, ez van. Viszont tizenhat éves korig kötelező, ugye tudsz róla?

Bólintottam.

- Ördögi kör, minél kevésbé igyekszel a suliban, annál jobban utálod, minél jobban utálod, annál kevésbé igyekszel... Hogyan mászol ki ebből?

- Kibőjtölöm, míg tizenhat leszek, aztán belevetem magam a munkába.

- Álmodozol itt! Hova mehetsz el állásba?

- Világos, hogy sehova. Majd feltalálok meg fabrikálok mindenfélét. Elleszek kevés pénzen.

- Ne áltasd magadat! Jó, hogy olyan vastag buksza nem kell, mint a Dagobert bácsié, de többre van az élet, mint hinnéd. Szerszámpark kell, műhely, teherautó... mit tudom én, még micsoda. Mindegy, egyelőre hagyjuk a pénzügyeket, nem emiatt fáj a fejem. Beszéljünk inkább a tanulmányaidról... Grégoire, ne vágj pofákat, nézz már ide, légy szíves. Semmire se mész, ha az alapvető ismereteket nem szerzed meg. Képzeld csak el, hogy feltalálsz valami világraszólót.

Szabadalmaztatnod kell, igaz? Vagyis fogalmazni, helyesen írni... Ráadásul egy találmányt nem lehet benyújtani csak úgy, tervek, számítások, képletek nélkül a kutya se veszi komolyan vagy lenyúlják semmi perc alatt...

- Gondolod?

- Sőt, biztos vagyok benne!

Zavarba jöttem egy kicsit. Valami azt súgta, hogy igaza van.

- Mert vegyétek tudomásul, hogy feltaláltam olyat, ami gazdaggá tehet engem, sőt a leendő gyerekeimet, sőt esetleg titeket is...

- Mondd csak, mi az? - mosolyodott el anyám.

- Ígértek, hogy megtartjátok az üzleti titkot?

- Ígérjük - mondták egyszerre.

- Tessék megesküdni.

- Esküszöm.

- Én is.

- Mondd, hogy *Esküszöm*, anyu.

- Esküszöm.

- Hát jó. Különleges hegymászó cipő... Levehető sarokkal. Fölfelé a szokott helyen van, sík területen levehető, mikor a völgybe indulsz, visszarakod, de nem ugyanoda, hanem előre a lábujjad alá, úgy nem billegsz.

A szüleim helyeseltek.

- Nem bolondság egyáltalán - jelentette ki anyám.

- Hátha érdekelné valamelyik üzletláncot, mondjuk, a Decathlont...

Jólesett, hogy komolyan vesznek. Csakhogy apám megtörte a varázst.

- De ha ezt a csodaszerkezetet értékesíteni akarod, vágnod kell a matekot, az informatikát, a közgazdaságtant... Lásd be, már megint ott vagyunk, ahol a part szakad...

Így nyüzsögtem június végéig. Segítettem az új szomszédoknak rendbe tenni a kertet. Annyit gazoltam, hogy feldagadt az ujjam és tiszta zöld lett. Mint Hulknak.

Martineau-ék voltak az új szomszédok. A fiuk, Charles csak egy évvel volt idősebb nálam. De nem jöttünk ki egymással. Föl se nézett a videójátékából meg a gyagya újságjaiból, ha szólt hozzám, csak azt

kérdezte, hányadi-kos leszek jövő tanévben. Idővel betelt nálam a pohár.

Anyám továbbra is a telefonon ült egyfolytában, kutatott az intézmény után, amelyik kész a nagy, a mérhetetlen szívességre, hogy felvesz szeptemberben. A postaláda délelőttönként dagadozott a szép színes prospektusoktól. Parádés fotók fényezett papíron, hogy ez meg az a középiskola micsoda nagyszerű hely.

Milyen szájalmas, milyen iszonyatosan hazug. Fejcsóválva lapoztam bennük, azon járt az eszem, mivel érték el, hogy a diákok mosolyogjanak a lencsébe. Vagy lefizették őket, vagy ott és akkor jelentették be nekik, hogy elmarad az óra, mert a tanár szakadékba zuhant. Egyetlenegy iskola tetszett valamennyire, de a csudában volt, Valence környékén. A fotóikon nem a padból vigyorgott a vakvilágba a tanulóifjúság. Virágokat ültettek át az üvegházban, vagy a munkapadnál daraboltak deszkát, nem fülig érő szájjal, hanem feszült figyelemmel. Rá lehetett fogni, hogy tűrhető, de hát csak szakiskola ugyebár. Hirtelen megfájdult a hasam.

Martineau úr javaslattal állt elő: segítsek leszedni a régi tapétát, megfizeti. Elfogadtam. Béreltünk két gőzölős szerkezetet. A felesége

meg Charles nyaralni voltak, a szüleim munkába jártak. Nem volt senki a nyakunkon.

Jó kis meló volt, de milyen fárasztó! A hőség miatt pláne. Harminc fok árnyékban, és erre még a gőz, ragozzam? Kész szauna! Eletemben először ittam sört és nagyon nem ízlett.

Léon apóm átjárt, besegített. Martineau úr egészen odavolt tőle.

- Mi itt csak gályázunk - mondogatta -, de maga művésze a szakmának, Dubosc úr.

Tény, az én nagyapám kiismerte magát a víz- meg az áramvezetékek finomságaiban, mi meg csak rizsáztunk, és szakadt rólunk a víz. Martineau úr jobb híján szellemeskedett: „A lé a nyakra feszít” (amúgy latinosan).

A szüleim végül is a Jean Moulinbe írártak, mindjárt a szomszédban. Eleinte nem akartak beadni, merthogy rossz a híre. Színvonal egyáltalán nincs, a diákokkal a rendőrség foglalkozik legtöbbet; no de máshol nem kértek belőlem, ezt kellett szeretni. Vittük a papírjaimat, elmentem az automatához fotót csináltatni. Iszonyú pofa nézett rám azokról a kis kockákról. No most aztán verhetik a feneküket a földhöz a Jean Moulinben, gondoltam, itt egy tizenhárom éves hatodikos,

a keze mint Hulké, a képe mint Frankensteiné... A mi emberünk!

Elrepült a július, mint a huzat. Megtanultam tapétázni. Csíkozni, rolnizni. Kismillió dolgot. Úgy kitanultam, hogy még. Segítettem nagyapámnak keresni a fázisokat:

- Megy?
- Nem.
- És most?
- Nem.
- Franc. És most?
- Most jó.

Félméteres szendvicseket gyártottam, pemziliztem az ajtókat, biztosítékot cseréltem, bögötve hallgattam a Hólyagfejeket egy teljes hónapon át. Egy hónap boldogság.

Csak ne szakadna vége, csak folytathatnám máshol, más főnökkel szeptembertől... Ez motoszkált bennem, míg tömtem a burám: lezavarom azt a három évet, aztán csá!

Három év azért hosszú.

És bántott még valami, Léon apóm nem volt jól. Egyre gyakrabban, egyre hosszasan köhögött, percenként muszáj volt leülnie.

Nagymamám megígértette velem, hogy nem hagyom bagózni, de ő kifogott rajtam.

- Ne sajnáld tőlem ezt a kis örömet, hapsikám. Úgyis meghalok.

Ettől a választól eldobtam az agyam.

- Hapsikám, ez a kis öröm vissz a sírba!

Nevetett:

- Hapsikámozni merészelsz engem, hapsikám?

Mikor így mosolygott rám, mindig az jutott eszembe, hogy őt szeretem legjobban a világon, ne merészelden meghalni nekem. Soha.

Utolsó nap Martineau úr meghívott minket nagyapámmal egy nagyon jó étterembe, és a kávé után elszívtak két kövér szivart. Inkább bele se gondoltam, mit érezne Nagyikám, ha látná...

Mielőtt elköszöntünk volna, a szomszéd átadott egy borítékot:

- Tessék. Megszolgáltad.

Nem nyitottam ki azonnal. Csak otthon, fenn az ágyamon. Kétszáz euró volt benne. Négy narancsszínű bankjegy... Eltátottam a szám: ennyi pénzt még életemben nem láttam. Nem akartam szólni a szüleimnek, mert csak rám szállnának a takarékkönyvemmel... Eldugtam a pénzt oda, ahol senkinek nem jut eszébe keresni, és csak járt, járt, járt az agyam...

Mi mindent vehetnék? Hajtóművet a makettjaimnak? (Iszonyat, mit el nem kérnek az ilyesmiért.) Képregényt? A *Száz híres épület* CD-t? Timberland jakót? Bosch láncfűrész?

Csak szédelegtem a négy nagy címlettől, és mikor lezártuk a házat július 31-én, mert felkerekedtünk nyaralni, vagy egy óra hosszáig rakosgattam ide-oda, a legbiztosabb rejtekhelyre. Anyám ugyanígy keringett a nénikéjétől rámaradt ezüst gyertyatartókkal. Szerintem kiröhögtettük magunkat mind a ketten. Szerintem a betörők úgyis dörzsöltebbek nálunk...

Az augusztusról nincs különösebb mesélnivalóm. Legfeljebb annyi, hogy szerintem hosszú volt és unalmas. Mint minden évben, a szüleim nyaralót béreltek

Bretagne-ban, és mint minden évben, a gyakorlófüzetet kellett töltögetnem.

Útlevél hatodikba, az iskolakezdéshez.

Órák hosszat rágtam a cerkám végét, és bámultam a sirályokat. Ábrándoztam, hogy átváltozom sirályá. Ábrándoztam, hogy elröpülök egészen a piros-fehér világítótornyhoz. Ábrándoztam, hogy ott összejövök egy fecskecsajjal, és szeptemberben, mondjuk, negyedikén - micsoda véletlen, éppen az első tanítási napon! - együtt kelünk szárnyra a déltengerek felé. Ábrándoztam, hogy húzok az óceán felett, és...

És ráztam a fejem, hogy visszatérjek a valóságba.

Újra elolvastam a matekpéldát, valami baromság, hogy hány zsák gipsz kerül egy kupacba, és már újra ábrándoztam: egy sirály lecsinálja az összes adatot... Platty, a füzetlapnak annyi.

Ábrándoztam, hogy mi mindent kezdenének hét zsák gipsszel...

Egy szó mint száz: ábrándoztam.

A szüleim csak úgy szőrmentén nézegették, mit végzek. Szabadságon voltak elvégre, nem kockáztatták a hógutát azért, hogy kiigazodjanak a krikszkrakszaimon.

Annyit vártak el, hogy zárkózzam be délelőtt, és seggeljek az asztalnál.

Tök értelmetlen volt az egész. Rajzokkal meg vázlatokkal meg észveszejtő tervekkel firkáltam tele azt a hülye füzetet. Nem unatkoztam, szó se róla, de csak úgy éltem bele a világba. Arra gondoltam, mit számít itt lenni vagy másutt? Arra gondoltam, mit számít lenni vagy nem lenni? (Ismerjétek el, matekból siralmas vagyok, de vágom a filozófiát!)

Délután kimentem a strandra anyámmal vagy apámmal, ketten együtt sose jöttek. Ez is a nyaralási szisztémájuk része volt: hogy ne kelljen egymást elviselniük a nap minden órájában. Nem valami zseniálisan álltak egymáshoz a szüleim. Sűrűn röpködtek a célzások, a megjegyzések, a beszélések, aztán meg nagyokat hallgattunk. Nyomott volt folyton az egész család. Ábrándoztam arról, hogy tréfa-kacagás megy az asztal körül, mint a pótkávé-reklámban, *Napod máris sokat ért, ha reggelid Ricoré*, de leszámoltam az illúziókkal.

Mikor érkezett a csomagolás meg a takarítás ideje, mintha enyhült volna kicsit a légkör. Agyrém. Kiadni ekkora rakás pénzt, ennyit utazni, csak hogy a végén

megkönnyebbülés legyen a hazamenetel.
Agyrém volt szerintem.

*

Anyám újra előszedte a gyertyatartóit én meg a zsozsómat. (Most már elárulom, összerolniztam a bankókat, és a régi jó *Action manem* fúvócsövébe dugtam!) Sárgult a lomb, és visszajött a hasfájásom.

Szóval elkezdtem járni a Jean Moulinbe. Az osztályban nem én voltam a legvénebb számár és a legnagyobb nulla, korántsem. Aranyélet. Megaludt a számban a tej, kitértem a nagy bajkeverők útjából. Letettem arról, hogy Timberland jakot vegyek, mert úgy sejtettem, nem sokáig örülhetnék neki...

Már nem betegített meg annyira az iskola, egyszerűen azért, mert olyan érzésem volt, mintha nem is járnék iskolába. Olyan érzésem volt, mintha valami állatmenhely volna, ahová reggeltől estig beadnak megőrzésre kétezer kamaszt. Elvoltam, mint a befőtt. Elhúltem, mit engednek meg maguknak egyesek a tanárokkal. Ha egy mód volt rá, kussoltam. Számoltam a napokat.

Anyámnak október közepére szállt el az agya. Kibukott, amiért a franciatanárnak (vagy tanárnőnek, sose tudtam meg) színét sem látni. Kibukott a dumámon, kijelentette, hogy napról napra butulok. Fület fogok legelni nemsokára. Értetlenkedett, hogy egyáltalán nem osztályoznak, de akkor kezdett csak igazán őrjöngeni, mikor eljött értem öt órára, és meglátta, hogy a velem egyidős fiúk, na mit csinálnak, füveznek a pláza árkádjai alatt.

Otthon világra szóló dráma. Ordítózás, könny és takony, amennyi belefér.

A slusszpoén pedig az intézet.

A viharos estét a szüleim egyhangú határozata zárta, hogy intézetbe küldenek. Jaj, de szuper.

Éjjel csikorgattam a fogam.

Másnap szerda volt. Elmentem a nagyszüleimhez. Nagymamám sült krumplit csinált külön az én kedvemért, az én Léon apóm meg csak hallgatott szemlesütve. Nyomott volt hangulat. A kávé után kivonultunk a sufniiba. Apó betette a cigit a szájába, de nem gyújtott rá.

- Leszokom - mondta röstelkedve. - Nem, mert akarok, mit képzelsz, csak hogy békességem legyen...

Elmosolyodtam.

Aztán megkért, hogy segítsek a zsanérokkal, és mikor már jól elmerültem a munkában, egészen halkán odaszólt.

- Grégoire?

- Tessék.

- ...

- Intézetbe mész, igaz?

- ...

- Nem örülsz?

Inkább hallgattam. Már mégse fogok bőgni, mint egy óvodás.

Kivette a kezemből a szekrényajtót, letette, és megérintette az államat, hogy forduljak felé.

- Figyelj ide, Toto, jól figyelj ide. Többet tudok én, mint hinnéd. Tudom, mennyire utálsz az iskolát, meg azt is, mi zajlik nálatok otthon. Vagyis hogy nem tudom, csak sejtem. Mármint hogy mit művelnek egymással a szüleid... Nem lehet az móka meg kacagás reggeltől estig...

Legörbült a szám.

- Grégoire, bízzál bennem, az én ötletem volt az intézet, én ültettem bogarat anyád fülébe... Ne nézz így rám. Azt gondolom, jót

fog tenni neked, ha kiszellőzködsz kicsit. Még megfulladsz itt a szüleid mellett. Az egy szem fiuk vagy, másuk sincsen, se hallanak, se látnak különben. Fel sem fogják, mennyit ártanak azzal, hogy ilyen terhet raknak rád. Sajnos nem fogják fel. Szerintem a baj ennél is súlyosabb... Szerintem a saját problémáikkal kellene törődniük, nem folyton miattad ágálni. Én... Jaj, Grégoire, ne vágj ilyen képet. Öregem, én nem akarok rosszat neked, csak szeretném, ha... Fene megette! Még a térdemre se ültethetlek! Nagy cula vagy már ahhoz. Na lazíts már kicsit... Ne sírj. Az már embertelen....

- Semmi bajom, Léon apó, csak az agyvizem csurog...

- Jaj, öregem, jaj, kicsim... Na, elég ebből. Kapd össze magad, én is összekapom. Be kell fejeznünk ezt a szekrényt Joseph-nek, különben lehetjük, hogy megvendégel az Ínyencfalatban... Nesze, itt a csavarhúzó.

Orrot töröltem az ingem ujjába.

Aztán a nagy csöndben, mikor a másik ajtóval kezdtem bajlódni, így folytatta:

- Csak még valamit, aztán befogom a szám. Nagyon fontos... Szóval ne magadat okold, amiért marják egymást a szüleid. Erről ők tehetnek, senki más. Te nem szólhatsz bele, nem a te dolgod, értetted? Egyáltalán

nem tartozik rád. Sőt, merem állítani, ha tiszta kitűnő lennél, ők akkor sem szállnának ki egymás hajából. Csak kénytelenek lennének más ürügyet keresni.

Nem feleltem. Felvittem az első réteg lakkot Joseph szekrényére.

*

Arra mentem haza, hogy a szüleim nagyban böngésznek mindenféle prospektust és egymás kezéből kapkodják a számológépet. Ha képregény, nem valóság, a fekete füst is látszódtott volna a fejük fölött. Hello, mondtam, és téptem a szobámba, de nem hagyták.

- Grégoire, gyere csak.

Rögtön hallottam, hogy apám nincs vicces kedvében.

- Ülj le.

Törtem a fejem, hogy most megint miért fogok kapni.

- Anyáddal eldöntöttük, hogy intézetbe adunk, ez ugye világos...

Lesütöttem a szemem. Magamban ezt gondoltam: „Végre egyszer teljes az összhang! Nem siettétek el. Kár, hogy pont ilyen hülyeségben egyeztek meg...”

- Nyilván nem vagy elragadtatva, de nincs más. Megállt a tudományunk. Nem tanulsz, kicsaptak, sehol se kapkodnak utánad, az itteni iskola kutyafülét ér. Kimerítettük a választékot. És ha esetleg nem tudnád, iszonyúan a zsebünkbe kell nyúlnunk. Vedd észre, hogy anyagi terhet vállalunk, komoly anyagi terhet...

Belül csak röhögtem: „Jaj... igazán nem kellett volna! Hálásan köszönöm! Hálásan köszönöm, nagyságos uraságok! Önök túl jók hozzám! Csókolom a kezit-lábát a nagyságos uraságoknak!”

Apám csak mondta tovább a magáét:

- Nem is érdekel, hova mész?

- ...

- Teszel rá?

- Dehogyis.

- Mert képzeld, nekünk rejtély. Kész fejtörő. Anyád egész délután telefonálgatott, hiába. Honnan szedjük olyan helyet, ahol évközben átvesznek, és...

- Jó, megyek - vágtam a szavába.

- Hová? -Ide.

Odanyújtottam a kis brosúrát, amelyiken a diákok a munkapadnál vannak lefotózva. Anyám visszatette az orrára a szemüveget:

- Hol is van ez? Valence-tól harminc kilométerre északra... Grandchamps Műszaki Líceum... De nincs kollégium...

- Van. Van kollégium.

- Honnan tudod? - kérdezte apám.

- Odatelefonáltam.

- Még hogy te?

- Én.

- Mikor?

- Még a nyaralás előtt.

- Fölhívtad őket? Te? Minek?

- Csak... Érdeklődtem.

- No és?

- Semmi.

- Miért nem szóltál nekünk?

- Mert nem lehet.

- Mit nem lehet?

- Mert a bizonyítványuk alapján veszik föl oda a diákokat, az enyém meg nagy nulla! Még gyújtósnak is gyatra...

A szüleim elcsöndesedtek. Apám Grandchamps tantervébe temetkezett, anyám meg sóhajtozott.

Másnap rendesen mentem iskolába, azután való nap szintén, azután való nap szintén.

Kezdtém érteni, mi az, hogy „kiég a biztosíték”.

Ez volt nálam a helyzet. Kiégett a biztosíték. Áramszünet, kikapcsoltam, nem érdekelt semmi.

Az égvilágon semmit nem csináltam. Egy gondolat nem fordult meg a fejemben. Se kívánság. Se semmi. Összeszedtem a legóimat egy kartondobozba, és elpasszoltam Gabrielnek, a kis unokaöcsémnek. A tévét bámultam egyfolytában. Klipeket néztem kilométerszám. Órákig heverészttem az ágyamban. Felhagytam a barkácsolással. Hagytam csüngni a fonnyadt kacsóimat a nyüzüge törzsem mellett. Néha úgy éreztem, nem is elevenek már. Lógázni lehet velük meg üdítősz dobozt nyitogatni, slussz-passz.

Rusnya lettem és kretén. Anyám ráhibázott: lassan füvet fogok zabálni az asztalnál.

Még a nagyszüleimet se akaróztott meglátogatnom. Kedvesek hozzám, de nem értenek meg egyáltalán. Öregek már ahhoz. És különben is, Léon apó mit foghat fel az én bajaimból? Semmit, mert ebben tökhülye. Neki soha semmi nem okozott gondot. A szüleimet

meg hagyjuk inkább... Egymással se beszélnek már. Tisztára, mint a zombik.

Nekik tudtam volna esni, hogy kipofozzak belőlük... mit is? Magam sem tudom.

Egy szót, egy mosolyt, egy gesztust? Csak legyen valami.

A tévé előtt döglöttem, mikor megszólalt a telefon.

- Ejnye, Toto, már el is felejtettél?

- Ma inkább nem megyek...

- Micsoda? Hát Joseph? Azt ígérted, segítesz leszállítani neki a szekrényt!

Hoppá! Teljesen kiment a fejemből.

- Máris ott vagyok. Ne haragudj!

- Semmi gond, Toto, semmi gond. Megvár.

Joseph-nél hálából nagy terület asztalkám volt. Vezúv méretű tatárbifsztek, hozzá tonnaszám mindenféle ízé, kapribogyó, hagyma, fű, fa, virág. ... Nyami. Léon apóm mosolygva figyelt:

- Ezt már szeretem, Toto. Még jó, hogy vénséges ősöd olykor kizsákmányol, legalább jóllaksz néhanapján.

- Hát te? Nem eszel?

- Jaj... Nem vagyok éhes igazából...
Nagyanyád már megint agyonetetett reggel...

Tudtam, hogy hazudik.

A végén bemehettünk a konyhába. Nem tértem magamhoz, mekkora tűzhelyek meg serpenyők: eszméletlen. És óriás merőkanalak, fakanalak, tisztára mint az ostromgép, kések tucátjával nagyság szerint sorba rakva és szuperélesre fenve.

- Tessék, bemutatom, ő Titi! Most került hozzánk tanulónak. Derék fiú. Megszolgálja szépen a szakácsipkát, még pár év, és lesz nagy attrakció, idegyűlnek a Michelintől a sznobok, nem győznek vigyorogni neki, fejemet rá. Na köszönsz már, Titi?

- Jó napot.

Krumplit hámozott, valami ezermilliárd állt ott neki halomban. Elég jól tűrte. Derékig betemette a krumplihéj. Nem tudtam másra gondolni: „Megvan tizenhat... biztos megvan...”

Mikor kitett a ház előtt az autóból, Léon apóm még egyszer a lelkemre kötötte:

- Szóval ahogy megbeszéltük.

- Jó. Jó.

- Nem izgatod magad a helyesírás meg a fogalmazás meg az ocsmány kézírásod miatt. Oda se neki. Egyszerűen leírod, ami a szívedet nyomja, oké?

- Jó. Jó.

Még aznap este nekiültem. Azért elvacakoltam vele kicsit, tizenegy piszkozatot gyártottam. Pedig eléggé rövidre fogtam...

Tessék, idemásolom nektek a leveletem:

A Grandchamps Iskola Igazgatójának

Tisztelt Igazgató Úr!

Szeretnék az iskola tanulója lenni, noha eddigi iskolai szereplésem alapján nem vennének fel.

Az iskola tájékoztató prospektusában láttam, hogy az iskola rendelkezik szerelő-megasztalos műhelyekkel, számítástechnikai termekkel, melegházzal és hasonlókkal.

Szerintem nem csak az osztályzatok számítanak. A motiváció sem mindegy.

Azért szeretnék Grandchamps tanulója lenni, mert azt hiszem, itt lennék a legboldogabb.

Kis súlyú vagyok, 35 kiló remény.

Remélem, találkozunk.

Grégoire Dubosc

1. utóirat: Életemben először könyörgök azért, hogy iskolába mehessek, félek, hogy ez már beteges.

2. utóirat: Mellékelem egy banánhámozó gép tervrajzait, hétévesen készítettem.

Átolvastam, elég idétlennek találtam, de nem volt lelkirozm tizenharmadszor újrakezdeni.

Elképzelttem, milyen pofát vág majd rá az igazgató... „Mit akar ez a kis hülye?” – kérdezi magában, mielőtt gombóccá gyúrné, hogy nagy ívben hajítsa a papírkosárba. A halál akarta postára adni, de mindegy, ha már megígértem Léon apómnak, nincs kibúvó.

Suliból haza jövet feladtam, kaja közben megint belenézek a prospektusba, és mit látok? Igazgatónő van, nem igazgató. Én hülye!, haraptam bele a számba. Én hülye, háromszoros barom...

Harmincöt kiló... Kreténségből a harmada is elég...

Jött az őszi szünet. Orléans-ban töltöttem Fanny nénémnél, anyám testvérénél. Játszottam a nagybátyám számítógépével, éjfél előtt nem kerültem ágyba, és későn keltem. Csak mikor a kis unokaöcsém ugrálni kezdett az ágyamon.

- Lyegőzzunk! Lyegőzni akajok! Grégoire, jössz lyegőzni?

Négy napon át raktam neki össze mindenfélét: garázs, falu, hajó... Ha befejeztem valamit, szörnyen megörült neki, körbecsodálta, aztán bumm! teljes erőből földhöz vágta, de úgy, hogy minden darab szanaszét szállt. Először fölment nálam a pumpa, de ő olyan jól nevetett, hogy legyintettem a két óra bajlódásra. Imádtam, mikor röhögött a kiskölyök. Helyrejöttek tőle a vezetékeim.

Anyám jött ki elém az Austerlitz pályaudvarra. Csak a kocsiban szólt:

- Két hírem van, egy jó meg egy rossz. Melyiket mondjam előbb?

- A jót.

- Grandchamps-ból telefonált az igazgatónő. Hajlandó fölvenni, de írnod kell valami felmérőt...

- Vááá... És ez neked jó hír... Felmérő... Mit vársz tőlem, mit szólnak hozzá?... Tán dobáljak konfettit? Ezek után mi a rossz hír?

- Nagypád kórházban van.

Sejtettem. Tudtam. Éreztem.

- Súlyos?

- Nem tudni még. Rosszul lett, bent tartották megfigyelésre. Nagyon gyöngé.

- Rohanok hozzá.

- Nem. Egyelőre tilos látogatni. Feltétlenül meg kell erősödnie...

Anyám már sírt.

A vonaton nálam volt a nyelvtankönyv, de ki se nyitottam. Még a látszat kedvéért se. Nem bírtam összefüggően gondolkozni. A vonat hatalmas vezeték mentén falta a kilométereket, és én minden póznánál elsuttogtam: - Léon apóm... Léon apóm... Léon apóm... Léon apóm... Léon apóm... Léon apóm... Léon apóm... Léon apóm... - a póznák közében meg azt mondogattam magamban: „Ne halj meg. Ne hagyj itt. Szükségem van rád. Charlotte-nak is. Mi lesz vele nélküled? Belepusztul. És én hová legyek? Ne halj meg. Még nincs jogod

meghalni. Tisztára zöld vagyok. A szemed előtt akarok felnőni. Hogy egyszer büszke lehess rám. Még sehol se tartok. Szükségem van rád. És ha majd egyszer megnősülök, ismerhesd a feleségemet meg a gyerekeimet. Mehessenek ők is hozzád a sufniba. Szagolhassanak. Azt akarom, hogy...”

Elbóbiskoltam.

*

Valence-ban elém jött a vonathoz egy úriember. Az iskoláig kiderült, hogy Grandchamps kertésze, pontosabban... a „mindenes”, ahogyan ő mondta.

Kellemes volt a furgonjában: a gázolaj és a száraz levél szaga miatt.

Együtt vacsoráztam a bentlakókkal. Csupa dekás fazon. Rendesek voltak, leadták a drótokat az itteni ügymenetről: hová érdemes elbújni a cigivel, mivel vágódhatok be a konyhás néninél, hogy adjon repetát, a tűzlépcsős figurát a lányok hálótermeihez, a tanárok hangyáit és efféléket...

Hangosan röhögtek, állati hülyék voltak. De jóféle hülyeség volt. Bandázás.

A kezük elintézve, összevissza karistolva, a körmük alatt kátrány. Egy ponton megkérdezték, mi szél hozott.

- Más iskolában hallani sem akarnak rólam.

Röhögtek teli torokból.

- Sehol?

- Sehol.

- A dedóban se?

- Ott pláne nem - mondtam -, lerontanám az átlagot szerintük.

Erre hátba vágott valamelyik:

- Közöttünk a helyed, hapsikám!

Mondtam aztán, hogy tesztet kell írnom másnap reggel.

- Tűnsz el rögtön? Ágyba, agyaskám, a csúcsformádat kell hozni holnap!

Nehezen aludtam el. Furcsát álmodtam. Léon apómmal valami pazar parkban mászkáltunk, és az idegeimre ment. Folyton a ruhám ujját cibálta: „Hol van itt a dohányzó? Kérdezd már meg...”

Reggelinél nem bírtam enni. A hasamban vasbeton. Ilyen iszonyúan se voltam még életemben. Csak pihegtem és szakadt rólam a hideg verejték. Láz meg didergés egyszerre.

Beültettek egy kis tanterembe, és jó darabig magamra hagytak. Azt hittem, megfélekeztek rólam.

Aztán egy asszonyság valami nagy füzetet hozott, hogy töltsen ki. Nyomtatott betűk kavarogtak a szemem előtt. Egy kukkot se értettem az egészből. Az asztalra könyököltem, fogtam a fejem. Próbáltam nyugodtan lélegezni, lehiggadni, kipucolni az agyamat. Egyszer csak ott volt az orrom előtt a telefirkált pad. Valaki odaírta: „A nagy duda az igazi.” Egy másik meg: „Nekem inkább a kombinált fogó.” Ettől muszáj volt elvigyorodnom, és dologhoz láttam.

Az eleje még nem volt vészes, de minél tovább lapoztam, annál nehezebben ment a válaszadás. Kezdtem pánikba esni. A legszarabb egy bekezdésnyi szöveg volt, a hibákat kellett kikeresni. Pokoli: nem láttam egyet se. Én, nagy nulla áthúzva. Hemzsegnek a hibák, nekem meg nem is dereng semmi! A gombóc a torkomban fölfelé kezdett araszolni, viszketett az orrom. Meresztettem a szemem. Tilos sírni. Nem akartam. NEM AKARTAM, értitek?

De aztán mégiscsak elcsöppent egy nagy könny, észre se vettem, míg szét nem mázolódt a füzetem... A mocsok.

Összeszorítottam a fogam, de éreztem, nem bírom sokáig. Át fog szakadni a gát.

Már olyan régóta magamba fojtottam a sírást, és szántszándékkal kivertem a fejből dolgokat... De óhatatlanul eljön a pillanat, mikor kikívánkozik az emberből a zagyvalék, amit ott cipel az agya mélyén, legalul... Tudtam, ha elkezdek sírni, nem bírom majd abbahagyni, egyszerre tör rám minden: Haspók, Marié, az iskolában töltött évek, mikor mindenben én voltam a legutolsó. Az ügyeletes fafej. A szüleim, akik ki nem állhatják egymást, az otthoni rémséges hangulat, Léon apóm a kórteremben, az orrában cső, és csak egyre rosszabbul van...

A könnyeimmel küszködtem, a számba haraptam, mikor megszólalt egy hang:

- Ejnye Toto, mit hozol a nyakunkra megint? Ne izélj már! Mit nyálazod össze a ceruzát, mint a disznó! Még elkorhad!

Na szép, most csavarodok be. Hangokat hallok... Hé, ott a mennyben, tévedés, nem én vagyok Jeanne d'Arc. Csak egy kis senki, aki beleragadt a kásahegybe...

- Jól van már, piczogós Jeromos! Ne hergeld magad. Meglökjük azt a szekeret ketten.

Mi ez az egész? Körbenéztem alaposan: talán be van kamerázva vagy mikrofonozva ez a terem? Mi a fene zajlik itt? Átmentem a negyedik dimenzióba?

- Léon apóm, te vagy az?

- Kit vártál, te süle? A római pápát?

- De hát... hogyan lehetséges?

- Micsoda?

- Hogyhogy itt vagy velem... és szólni tudsz hozzám?

- Ne add a hülyét, Toto, mindig is itt voltam, tudhatnád. Na félre a tréfát. Szedd össze az eszed. Fogd azt a ceruzát és húzgáld alá a ragozott igéket... Azt ott hagyd békén, hol van neki ragja? Most keresd meg, hányas szám, hányadik személy... Megvan... Most kösd össze kis nyilakkal... Jó... Gondold át, összepasszolnak-e?... Na, hányadik személy... Egyes szám, második, úgy is van... Most a főnevek... melyik köznévv, melyik tulajdonnév. Tessék ellenőrizni. És most a melléknevek következnek. Egyes? Többes? Középfok? Felsőfok? Ugye hogy világos, ha odafigyelsz! Na, akkor vissza a matekhoz. Ott helyenként rémesen elszámoltad magad... Hajam szála égnek állt. Kezdd csak előlről azt az osztást. Látod már? Mi lesz a maradékkal? Na még

egyszer! így már stimmel! A negyedik oldalon van még valami bibi...

Olyan volt, mintha ébren álmodnék: abszolút koncentráltam is, meg tiszta laza is voltam. Felhőkön lebegtem. Állatira különös volt.

- Na, Toto, most már te következel. Fogalmazást kell írni, abban te százszor erősebb vagy nálam... Bizony, bizony... Ez az igazság. Szóval hagylak, de a helyesírást el ne szúrd! Úgy csinálod, mint az előbb, kis nyilak, ellenőrző pontok. Te vagy a szavak rendőre. Megállítod, és elkéred a jogsit, csak aztán engeded a forgalomba. - Jó napot! Hogy hívják? - Melléknév. - Melyik szó jelzője? - Ezé-azé. - Egyes szám? Többes szám? És így tovább. Érted már?

- Értem - mondtam.

- Halkabban, fiatalember! - szólt rám a felügyelő tanárnő. - Elég! Egy szót se többet!

Újra átnéztem mindent, töviről hegyire. Vagy hatvanszor. Aztán beadtam a füzetet. A folyosón mertem csak elsuttogni:

- Itt vagy még, Léon apóm?

Semmi válasz.

Hazafelé a vonaton újra megpróbáltam. Semmi. „Ezen a számon előfizető nem kapcsolható.”

Amint megláttam a szüleimet a peronon, rögtön tudtam, hogy baj van.

- Meghalt? - kérdeztem. - Ugye, meghalt?
- Nem - felelte anyám. - Kómába esett.
- Mikor?
- Ma reggel.
- Magához fog térni?

Apám grimaszolt, anyám a vállamra dőlt, különben összeesett volna.

Nem mentem be hozzá a kórházba. Senki se mehetett. Tilos volt, mert egyetlen bacilus megölheti.

Nagyanyámhoz mentem, sokkolt, hogy mennyire megváltozott, alig állt a lábán, szinte összetöpörödött. Lötyögő kék pongyolás kisegér. Csak álltam bambán a konyha közepén, ő meg kizavart:

- Eredj a műhelybe, Grégoire. Dolgozgass kicsit. Használd a szerszámokat. Biztasd őket, hogy visszajön.

Hangtalanul sírt.

Mentem. Leültem. Ráborultam a munkapadra, és végre sírtam én is. Kisírtam magamból mindent, ami olyan régóta szorongatott. Meddig tartott? Egy óra? Kettő? Három talán?

Utána már jobb volt, mintha kifogytam volna a könnyből és a bánatból. Fölvettem a földről egy összeenyvezett ócska rongyot, hogy orrot töröljek, közben megláttam, amit egyszer korábban odakaristoltam: SEGÍTS!

Felvettek Grandchamps-ba.

Se nem örültem, se nem bántam. De a „szel-lőzködés”-nek, Léon apómmal szólva, álltam elébe. Összepakoltam, hátra se néztem, mikor becsuktam magam mögött a szobaajtót. Megkértem anyámat, tegye bankba a pénzt, amit Martineau úrnál kerestem. Semmi kedvem nem volt már elverni. Nem vágytam semmire, leszámítva a lehetetlent. Megértettem, van, amit pénzen venni nem lehet.

Apám vitt el kocsin az új iskolába, mert kiszállásra ment úgyis. Nem sokat beszéltünk. Tudtuk mind a ketten, hogy elválnak útjaink.

- Ugye, azonnal felhívtok, ha van valami?
Bólintott, aztán ügyetlenül átölelt.

- Grégoire?

- Megyek.

- Még ne. Csak... Erezd jól magad itt, megérdemled. Sose mondtam neked, hogy szerintem klassz vagy. Nagyon is.

És megropogtatott, mint még soha, mielőtt visszaszállt az autóba.

*

Itt se lettem osztályelső, sőt a sorvégen kullogtam, ha jól belegondolok, a legeslegvégén. A tanárok ennek ellenére bírtak...

*

Egyik nap Madame Vernoux, a franciatanárnő, kiosztotta a szövegelemzés röpdogákat. Húsz pontból hatot szereztem.

- Remélem, a banánhámozód hatásfoka jobb... - jegyezte meg kis mosoly kíséretében.

Azt kell hinnem, becsültek azért a bemutatkozó levélért. Mindenki tudta, hogy a

béka segge alatt vagyok, de azt is, hogy ki akarok mászni onnét.

Rajzból meg gyakfogból bezzeg én voltam a guru. Gyakfogból pláne. A tanárt is leköröztem. Ha a többiek elakadtak valamivel, először hozzám jöttek. Kezdetben Jongleux berágott érte, de mostanra már követi a példájukat: folyton tanácsot kér. Muris dolog.

A tesi maradt a mumusom. Pocsék voltam azelőtt is, de itt jobban feltűnt, mert a többiek baromi jól csinálták meg imádták. Minden próbán megbuktam, ahogyan a rendje, elvégre nem tudok se futni, se ugrani, se fejest ugrani, se labdát fogni, dobni még annyira sem... Nulla a köbön. Zéró. Behúztam fülem-farkam.

A többiek rendesek voltak, nem szálltak rám. Ilyesmiket mondtak néha:

- Dubosc, izomépítő masinát nem tervezel?

Vagy:

- Vigyázat! Dubosc halálugrása. Kiskanalak készenlétbe!

Anyám minden héten jelentkezett telefonon. Mindig azzal kezdtem, van-e valami újság. Egyik nap aztán kitört belőle:

- Figyelj, Grégoire, hagyd ezt. Ne kérdezzél. Biztos lehetsz benne, hogy ha bármi újság van, azonnal szólok. Beszélj inkább magadról, mit csinálsz, meg a tanáraidról meg a haverjaidról, meg az egyebekről...

Nem volt mit mondjak. Erőlködtem kicsit, aztán hamar letettem. A nagyapámon kívül semmi nem tudott érdekelni.

*

Jó sorom volt, de nem tudtam örülni neki. Dühöngtem, hogy a kisujjamat se mozdíthatom Léon apómért. Érte, ha kell, én hegyeket hordanék el, felnégyeltetnem, lassú tűzön megsüttetném magamat. Magamhoz ölelném és körbeszaladnám vele az egyenlítő, bármit, hogy megmentsem, de egyszerűen nincs mit tenni. Csak a várakozás.

Ezt nem lehetett elviselni. Ő segített rajtam, mikor a legnagyobb szükségem volt rá, én meg... A francba!

Akkor jött az a nevezetes tesióra...

Aznap kötélmászás volt műsoron. Iszony. Hatéves koromtól próbálkozom, hiába. Nem bírom. Szégyenben maradok.

Mikor sorra kerültem, Momo elordította magát:

- Bigyó felügyelő zoknit villant!

Fölnéztem a magasba, és az suttoztam magamban: „Jól figyelj, Léon apóm! Megcsinálom! Teérted! *Teérted*, hallod?”

A harmadik csomónál teljesen kivoltam, de összeszorítottam a fogam. Megfeszítettem a galuskaizmokokat a karomban. Negyedik csomó, ötödik csomó. Lazult a markom. Ez nekem sok. De hát megfogadtam! Nyögtem, rúgtam volna magam följebb. Ugyan, ez reménytelen. Hagyom a francba. Akkor vettem csak észre, hogy az osztály lenn körben áll. Az egyik srác felkiabált:

- Dubosc, mindent bele, tarts ki!

Nekirugaszkodtam még egyszer. Nem láttam a verejtéktől. A kezem égett.

- Du-bosc! Du-bosc! Du-bosc!

Üvöltve szurkoltak.

Hetedik csomó. Alig bírtam. Az ájulás környékezett.

Lent azt zúgták, mint valami rajzfilmzenét:

- Nicsak, ki az ott? Bigyó felügyelő!
Bogozod a csomót, Bigyó felügyelő!
Használt a biztatás, csak keveset.

Két csomó volt hátra. Beleköptem az egyik tenyerembe, aztán a másikba. „Léon apóm, nézd csak, itt vagyok! Tessék, az erőm! Tessék, az akaratom! Vedd el, vedd csak el! Szükséged van rá. A múltkor te küldtél észet, tessék, most itt van mindenem: fiatal erő, elszántság, szufla, a vacak kis izmaid. Tessék, Léon apóm! Fogadd el! Könyörgök!”

Már véresre horzsoltam a combom, elszálltak az ízületeim. Egyetlen csomó még.

- Rajta! Rajta! Rajtaaaa!

Odalenn tomboltak. A tanár vezette a kórust. - TÉRJ MAGADHOZ! - üvöltöttem, és elkaptam a pózna tetejét. Lenn őrjöngés. Sírtam. Örömben és kínomban egyszerre. Lecsúsztam, azaz inkább zuhantam. Momo és Sámuel kapott el, aztán emelgettek mindjárt a levegőbe.

- Nicsak, ki az ott? Bigyó felügyelő!

Bogozod a csomót, Bigyó felügyelő! Ezt harsogták mind. Én meg elájultam.

Aznaptól más ember lettem. Céltudatos. Veszekedett. Tántoríthatatlan. Fújtattam, mint a bika.

Esténként tanítás után gyalogoltam ahelyett, hogy a tévét bámultam volna. Róttam a falvakat, erdőket, mezőket. Órákig. Lassan, mélyen lélegeztem. És folyton ez járt a fejemben: „Tessék, Léon apóm, szívd be ezt a jó levegőt. Szívd csak be. A föld meg a köd szagát. Itt vagyok. Én vagyok a tüdőd, a lélegzeted, a szíved. Mi lesz már. Tessék.” Távolsági mesterséges lélegeztetés.

Jóízűen ettem, sokat aludtam, fára másztam, átmentem a szomszédba a lovakat simogatni. Az áthevült sörényükbe szántva is csak azt dünnyögtem: „Tessék. Ez is használ.”

Egyik este telefonált anyám. Mikor jött szólni a nevelő, kihagyott a szívem.

- Rossz hírem van, kisfiam. Az orvosok leállítják a kezelést. Nem ér semmit.

- Hiszen akkor meghal!

Ordítottam a hálóterem előtti folyosón:

- Kapcsolják is le a gépekről, úgy gyorsabb!

És lecsaptam.

Aznaptól nem játszottam az eszem. Beálltam csocsózni a többiekkel, nem törtem magam a tanulással, és gyakorlatilag megkukultam. Undorított az élet. Már úgy gondoltam apómra, mintha meghalt volna. A szüleimmel, ha telefonáltak, alig álltam szóba.

Aztán tegnap este egy végzős kirángat az ágyból. Aludtam, mint akit agyonvertek. Nem győzött rázni.

- Ébredj már fel, öreg...

Alig akart forogni a nyelvem.

- Öö... Mi...

- Totónak hívnak?

- Miért?

A szememet dörgöltem.

- Mert a hallban egy öreg papi a tolószékéből kiabál, hogy hol a Totója... Csak nem hozzád jött?

Egy szál gatyában rohantam le négy emeletet. Bőgtem, mint egy csecsemő.

Az ebédlőajtóban találtam egy fehérköpenyessel. A pasi az infúziós állványt fogta, Léon apómnak meg fölragyogott az arca.

Tőlem egy félmosoly se telt, úgy ömlött a könnyem.

Rám szólt:

- Nyitva a slicced, Toto, megfázol.

Erre már fülig szaladt a szám.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.

Honlap: www.magveto.hu

E-mail: magveto@lira.hu

Felelős kiadó Morcsányi Géza

Nyomtatta és kötötte

Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt., 2009-ben

Felelős vezető Vágó Magdolna vezérigazgató

Felelős szerkesztő Péczely Dóra

Műszaki vezető Bezúr Györgyi

Kiadványszám 8339

Garamond betűtípusból szedve

ISBN 978 963 14 2706 6